

پرسش‌ها و پاسخ‌ها

گفتگوها و مصاحبه‌های قرآنی

مصاحبه با اولین مؤمن و کاتب وحی
گفتگوی قرآنی با پیشکسوت قرآنی (استاد شکوهنده)

مصاحبه با اولین مؤمن و کاتب وحی

حضرت علی (ع)

۱ - قرآن شناسی:

بهترین ذکر و سخن - نور فروزان - شفای کامل - بهار دلها -
داروی دردها - سرچشمه های دانش - جلای قلب - توانگری
بدون فقر

۲ - قرآن زیستی:

سیاست و حاکمیت قرآنی - حق بینی و حق گوئی قرآنی -
تعلیم و تربیت قرآنی - موعظه گری قرآن - نقش مشاوره ای قرآن -
نوآوری و هنرهای قرآنی - قرآن (بقای جامعه اسلامی)

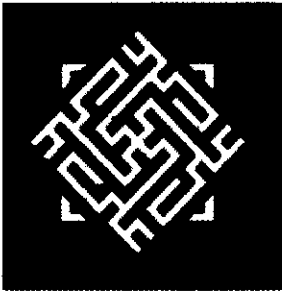
۳ - قرآن خوانی:

تدبیر در قرآن - ترتیل خوانی - اهلیت قرآنی - محبوب ترین
یاران پیامبر (ﷺ) - عامل به حقوق قرآن (حق تلاوت) -
قرآن خوانان

○ مصاحبه ای با اولین مؤمن و کاتب وحی حضرت

اثر استاد محمدرضا عینی

علی (ع)

به نام صاحب قرآن :

اعتقاد ما این است که حضرات معصومین (علیهم السلام) زنده و حیّ بوده و جایگاه ما را می بینند و سلام و سؤال ما را شنیده و پاسخگو هستند و ما را به هدایت کامل رهنمون می گردند. بر این اساس به محضر مبارک اولین مؤمن و کاتب وحی، یعنی وجود نازنین حضرت مولی الموحّدين امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) شرفیاب شده و با عرض سلام به ساحت مقدسشان، مصاحبه ای در خصوص قرآن کریم ترتیب داده ایم و فرمایشات گهربار امام علی (علیه السلام) را برای بهره مندی و راهنمایی شما قرآن دوستان عزیز ذکر نموده ایم.

ای پیشوای مؤمنین! جانم فدایتان! خواهشمندم به سؤالات بنده جواب فرمائید! *بایع علوم انسانی*

س - سرورم! قرآن معجزه جاویدانی است که خداوند بر وجود نازنین خاتم رُسل نازل فرمود تا با آن به تربیت و هدایت بشر در تمامی قرون بپردازد و شما آشناترین و عارف ترین افراد بعد از رسول الله (صلی الله علیه و آله) نسبت به قرآن هستید و زودتر از همه به آن ایمان آوردید و کتابت آن را به عهده داشتید، پس شناختی از قرآن به ما عنایت فرمائید؟

ج - خدای سبحان، در کتاب خود بر بندگان تجلی نموده بی آنکه او را ببینند و پیامبرش را با کتابی که نازل فرمود تأیید و والا داشت و نوری قرار داد که به طریقه و آئین استوارتر راهبری می‌کند.^۱ قرآن نوری است که چراغ‌های آن خاموش نمی‌شود و فروغی است که تاریکی به آن راه ندارد، قرآن روشن‌گر نیرومندی است که ارکان آن فرو نخواهد ریخت.^۲ و شفافی است که ناخوشی در پی نخواهد داشت. خداوند آن را وسیله سیراب شدن تشنگی دانشمندان و بهار دل‌های عالمان و راه راست صالحان و داروی نهائی دردها قرار داده است.^۳ قرآن بهار دل‌ها است و سرچشمه‌های دانش، و قلب را جلادهنده‌ای جز قرآن نیست بدانید که هیچ کس پس از داشتن قرآن فقر ندارد و برای هیچ کس بیش از آن، غنا و توانگری نیست، پس شفای دردهای خود را از آن بخواهید، و در سختی‌های خود از آن یاری جوید که در آن شفای بزرگ‌ترین درد، یعنی کفر و نفاق و گمراهی است! از خدا به وسیله قرآن حاجات خود را بخواهید و با دوستی قرآن رو به خدا کنید. بهترین ذکر و سخن؛ قرآن است، سینه‌ها با قرآن فراخ و شرح صدر می‌یابد و درون‌ها روشن می‌گردد.^۴

س - یا امیرمؤمنان! پیرامون نقش مشاوره‌ای قرآن صحبت کنید؟

بدانید که قرآن مشاوره است که خیانت نمی‌ورزد و راهنمایی است که گمراه نمی‌کند و گوینده‌ای است که دروغ نمی‌گوید. هیچ کس با این قرآن ننشست، مگر این که با افزایش یا کاهش از نزد آن برخاست (افزایش در هدایت و کاهش در کوری و گمراهی).^۵

س - یا امیرالمؤمنین (علیه السلام)! نقش موعظه‌گری قرآن را توضیح دهید؟

خداوند سبحان، هیچ کس را به چیزی مانند این قرآن اندرز نداده و موعظه نکرده است؛ زیرا قرآن ریسمان محکم خدا و دستاویز مطمئن اوست. در این قرآن بهار دل است و چشمه‌های دانش و برای صیقل دادن دل، چیزی جز آن وجود ندارد. قرآن فرمان دهنده‌ای است بازدارنده و خاموشی است گویا و حجت خدا بر خلق است.^۶

س - یا اباالحسن (علیه السلام)! تصویری از حق‌گوئی و حق‌بینی قرآن را مطرح فرمائید؟

قرآن کتاب خداست که با آن حق را می‌بینید و می‌گویید و می‌شنوید و قسمتی از آن قسمت دیگرش را، گویا می‌سازد و برخی از آن، بر برخی دیگر گواهی می‌دهد و درباره خدا (حق و احکام او یا جذب خلق به سوی خدا) اختلافی ندارد و پیرو خود را از خدا، جدا نمی‌سازد.^۷

قرآن، برترین هدایت است. کسی که حقیقت را از طریق قرآن شناسد، از (گزند) فتنه‌ها برکنار نماند.^۸

س - یا امام علی (علیه السلام)! دفتری از تعلیم و تربیت قرآنی را پیش روی ما بگشائید؟

کتاب خدای تبارک و تعالی را بیاموزید؛ زیرا که آن نیکوترین سخن و رساترین اندرز است و قرآن را بفهمید؛ زیرا که آن بهار دل‌ها است و از نور آن شفا جوید؛ زیرا که آن شفابخش بیماری‌های سینه ماست و آن را نیکو تلاوت کنید، زیرا که آن بهترین، داستان است.^۹

قرآن را نیکو و بادقت تلاوت کنید، زیرا که آن سودمندترین

داستان است، از آن شفا جوید! زیرا که آن، شفای سینه‌هاست.^{۱۰}
بدانید که هیچ کس را پس از آموختن قرآن، نیازمندی نیست و
هیچ کس را پیش از آموختن آن، تسوانگری نه، پس در
گرفتاری‌های تان از آن کمک طلبید. از جمله حقوق فرزند بر
عهده پدرش تعلیم و تربیت قرآنی است.^{۱۱}

س - یا امیرالمؤمنین! محبوب‌ترین یاران شما و پیامبر چه
کسانی بودند؟

محبوب‌ترین یاران در نزد رسول خدا (ﷺ) کسانی بودند
که صدای خود را در مسجد به خواندن قرآن بلند می‌کردند و
وقتی من صدای آنها را می‌شنیدم می‌گفتم خوشا به حالشان،
اینان محبوب‌ترین مردم نزد رسول خدا هستند.^{۱۲}

س - یا امام علی (علیه السلام)! از دیدگاه شما تالیان نور (اهل قرآن)
چگونه‌اند؟

اهل قرآن، اهل خدا و خاصان درگاه اویند. آنها سروران اهل
بهشت و غرق در رحمت خدا و پوشیده به نور الهی هستند.^{۱۳}
درود خدا بر آن برادران من که قرآن را تلاوت کردند و استوارش
گردانیدند و درباره فرائض، اندیشیدند و آنها را برپا داشتند و
سنت پیامبر (ص) را زنده نگه داشتند و بدعت را میراندند، به
جهاد فرا خوانده شدند و اجابت کردند و از او پیروی نمودند.^{۱۴}

س - یا امام علی! منظور شما از گروهی که /یعیشون جهالاً و
یموتون ضللاً/ چیست؟

منظور من از این گروه کسانی هستند که نه تنها حق تلاوت را
بجا نیاورده بلکه در میان آنان کالائی بی‌رونق‌تر از قرآن نیست و
هر گاه که معانی قرآنی تحریف شود و با منافع آنها سازگار افتد

متاعی بارونقتر و پربهاتر از آن برایشان وجود ندارد. اینان جماعتی هستند که نادان زندگی می‌کنند و گمراه می‌میرند.^{۱۵}

س - یا اباالحسن (علیه السلام)! اگر / حق تلاوت قرآن / بجا آورده نشود وضعیت اجتماع چگونه خواهد شد؟

اگر قرآن به درستی و چنان که حق آن است تلاوت نشود (و به آن عمل نگردد) در آن زمان جامعه انواع سختی‌ها و شکنجه‌ها را خواهد دید. چرا که در این صورت چیزی ناپیداتر از حق و چیزی پیداتر و ظاهرتر از باطل نخواهد بود. در شهرها چیزی ناپسندتر از کار نیک و صالح و پسندیده‌تر از کار زشت و بد وجود نخواهد داشت. قرآن‌دانان به کناری افکنده می‌شوند و حافظانش آن را به دست فراموشی می‌سپارند، در آن روزگار قرآن و اهل قرآن مطرود هستند و درستکاران تحت اذیت و شکنجه قرار می‌گیرند و معانی قرآن منطبق با احوال دنیاپرستان تحریف می‌گردد.^{۱۶}

س - یا امام علی (علیه السلام)! کدام گروه از قاریان اهل خدا و خاصان او محسوب می‌شوند؟

قرآن‌خوانان سه گروهند، گروهی برای خدای عز و جل می‌خوانند، گروهی برای دنیا و گروهی برای ستیزه کردن و آنان که برای خدا می‌خوانند اهل خدا و خاصان اویند.^{۱۷}

س - یا امیرالمؤمنین (علیه السلام)! سفارش شما در ارتباط با قرآن‌خوانی چیست؟

قرآن را روشن و واضح بخوانید و مانند شعر به شتاب و بریده مخوانید و چون ریگ پراکنده‌اش مسازید. بلکه دل‌های سخت خود را به وسیله آن به بیم و هراس افکنید و تمام سعی

شما این نباشد که سوره را به پایان برید.^{۱۸} بدانید که در قرآن خواندنی که با تدبّر همراه نباشد خیری نیست، بدانید که در عبادتی که با فهم و اندیشه توأم نباشد، خیری نیست.^{۱۹} در آیات قرآن تدبّر کنید و از آن عبرت آموزید، زیرا که قرآن رساترین پندها و عبارتهاست.^{۲۰}

س - یا ابالحسن (علیه السلام)! شما به عنوان سرآمد قرآن شناسان تعریفی از آیات محکم و متشابه بنرمائید؟

محکم آن آیه‌ای است که چیزی از قرآن آن را نسخ نکرده است، این است سخن خدای عزوجلّ که می‌فرماید: (اوست کسی که کتاب را بر تو نازل کرد. برخی از آن آیات، محکمند که آنها «ام‌الکتابند» و برخی دیگر متشابهند) مردم در آیات متشابه به هلاکت درافتاده‌اند؛ زیرا معنای آنها را نفهمیدند و حقیقت آنها را نشناختند، از این رو، با آرای شخصی خود آنها را تأویل و توجیه کردند و بدین سان خود را از رجوع به اوصیاء و پرسیدن از آنها بی‌نیاز دانستند. اما متشابه قرآن، آن است که از آن منحرف شده است. لفظش یکی و معنایش متفاوت است مانند این سخن خدای عزوجلّ / خدا هر که را بخواهد گمراه می‌کند و هر که را خواهد هدایت می‌کند / در این جا گمراه کردن آنها از راه بهشت است به سبب افعال و اعمال خودشان. در جایی دیگر گمراهی را به کفار نسبت داده و در آیه‌ای دیگر به بتها منتسب کرده است.^{۲۱}

س - یا امیرالمؤمنین (علیه السلام)! آیا قرآن در خصوص سیاست و حاکمیت راه را برای ما مشخص نموده است؟

قرآن کتاب احکام و قوانین است و فرمان دهنده و بازدارنده است، مرزها و حدها در آن تعیین شده، و سنت‌ها گفته شده و امثال بیان گردیده و احکام دین مقرر گشته است. در قرآن حکم

القرآن علیکم
وکی الله
القرآن علیکم
وکی الله

چیزهائی است که میان شما می‌گذرد، بدانید که در قرآن (مقررات) آنچه میان شما می‌گذرد بیان گردیده است. اگر به آنچه در قرآن است عمل کنید، از دوزخ نجات خواهید یافت و به بهشت خواهید رفت. در قرآن حجت ما و بیان حق ما می‌باشد و واجب بودن اطاعت از ما (اهل بیت) در قرآن آمده است.^{۲۲}

س - یا امام علی (علیه السلام)! نمایی از (نوآوری و هنرنمایی قرآنی) را برایمان مشخص فرمائید؟

ظاهر قرآن زیبا و دل‌انگیز است و باطن آن ژرف و عمیق. عجایب آن پایان ندارد و غرایب آن تمام نمی‌شود و تاریکی‌ها جز به آن روشن نمی‌شود.^{۲۳} قرآن کلام خداست و تأویل آن همچون کلام بشر نیست. همان گونه که چیزی از آفریده‌هایش با او همانند نیست، فعل او نیز به چیزی از افعال بشر شباهت ندارد و هیچ سخن او به سخن بشر شبیه نیست.^{۲۴}

مصادر مقاله

- (۱) تفسیر عیاشی، ۷/۱
 (۲) نهج البلاغه، ۶۴۱
 (۳) نهج البلاغه، ۶۴۱
 (۴) نهج البلاغه، ۵۷۳
 (۵) نهج البلاغه، خطبه ۱۷۶، شرح ابن ابی‌الحدید، ۱۸/۱۰
 (۶) نهج البلاغه، خطبه ۱۷۶، شرح ابن ابی‌الحدید، ۲۶/۱۰
 (۷) کنز العمال، ۲۸۶۱
 (۸) غرر الحکم، ۲۵۴۳
 (۹) تحف العقول، ۱۵۰
 (۱۰) غرر الحکم، ۲۵۴۳
 (۱۱) نهج البلاغه، الحکمه ۳۹۹
 (۱۲) بحار الانوار، ج ۹۲/۱۸۵، باب ۲۰ کنز العمال/۴۰۲۵
 (۱۳) کنز العمال، ۲۲۷۸
 (۱۴) نهج البلاغه، خطبه ۱۸۲
 (۱۵) نهج البلاغه، خطبه ۱۷
 (۱۶) نهج البلاغه، خطبه ۱۴۷
 (۱۷) کنز العمال، ۴۱۹۲
 (۱۸) کافی، ۱/۶۱۴/۲

(۱۹) بحار الانوار، ۴/۲۱۱/۹۲

(۲۰) غرر الحکم، ۴۴۹۳

(۲۱) عیون اخبار الرضا (علیه السلام)، ۱/۲۹۰/۳۹

(۲۲) طبرسی، احتجاج، ۱/۲۲۵ و نهج البلاغه/خ/۴۱۲

(۲۳) نهج البلاغه، ۷۵

(۲۴) بحار الانوار، ۱۰۷/۹۲

